МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректорка з навчальної та науково-педагогічної роботи

Дар'я МАЛЬЧИКОВА

«18» вересня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Освітня програма Філологія (германські мови та літератури (переклад включно))
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація 035.041 германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Факультет філології, журналістики та мистецтв
Кафедра англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова
Курс 4

Івано-Франківськ 2026/2027

Програму розроблено:

1. Французовою К.С., к. філол. н., доценткою кафедри англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова, ХДУ
2. Хан О.Г., к. філол. н., доценткою кафедри англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова, ХДУ

Програму розроблено на основі освітньої програми «Філологія (германські мови та літератури (переклад включно))», затвердженої 25.06.2020 р. Вченою радою Херсонського державного університету.

В.о. декана факультету_____ Ірина ГОШТАНАР

Затверджено на засіданні кафедри англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова Протокол № 1 від «28» серпня 2026 р.

Завідувачка кафедри _____ Юлія КІЩЕНКО

Схвалено науково-методичною радою факультету філології, журналістики та мистецтв

Протокол №1 від «28» серпня 2026 р.

Голова ради _____ Ірина ГОШТАНАР

Керівниця навчального відділу _____ Вікторія ЯЦЕНКО
«18» вересня 2026 р.

ВСТУП

Виробнича практика здобувачів першого (бакалаврського) рівня 4 курсу спеціальності 035 Філологія, спеціалізація 035.041 германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська є невід'ємною складовою частиною підготовки фахівців, що здобувають перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, і складається з двох модулів: *педагогічного* та *перекладацького*.

Педагогічний модуль:

Здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти передбачає проходження здобувачами виробничої практики з першої іноземної мови в середніх (базових) класах ЗЗСО: практика сприяє вдосконаленню всієї системи методичної підготовки, розвитку індивідуальних творчих здібностей майбутніх фахівців, їхньої ерудиції, вихованню в них подальшої активності в набутті професійних, перцептивних, проєктувальних, адаптивних і пізнавальних умінь. Практика сприяє формуванню особистісного стилю викладання, об'єктивній оцінці своїх можливостей, застосуванню різноманітних методів та прийомів навчання, сучасних педагогічних технологій.

Перекладацький модуль:

Перекладацька практика проводиться в умовах, максимально наближених до реальних умов майбутньої професійної діяльності: здобувачі вводяться в коло проблем перекладача, знайомляться з реальним змістом та об'ємом його роботи. Ця практика сприяє практичній підготовці у сфері перекладознавства, є невід'ємною складовою частиною професійно-педагогічної підготовки фахівців і має на меті ознайомити їх зі змістом та реальними умовами майбутньої професійної діяльності.

Тривалість виробничої практики: 8 тижнів для денної форми (педагогічний модуль – 5, перекладацький модуль – 3) і 4 тижні для заочної форми (педагогічний модуль – 3, перекладацький модуль – 1). Кількість годин – 360, кількість кредитів ЄКТС – 12.

Бази виробничої практики першого (педагогічного) модулю – ЗЗСО (ліцеї, гімназії та інші заклади освіти державного підпорядкування м. Херсон та України).

Бази виробничої практики другого (перекладацького) модулю – відділ міжнародних ініціатив та проєктної діяльності ХДУ; кафедра англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова ХДУ; бюро перекладів та інші установи, які мають потребу в перекладацьких послугах і з якими укладено договори про співпрацю.

Форма підсумкового контролю з виробничої практики – диференційований залік.

Структура практичної підготовки

Код освітньої компоненти	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів ECTS	Форма контролю	Опис, мета
ОК 22	Виробнича практика	12	Захист /диф. залік	Формування й поглиблення фахових компетентностей, відповідних практичних навичок, ознайомлення безпосередньо в школах з виробничим (освітнім) процесом, відпрацювання спеціальних умінь та навичок. Отримання здобувачами відповідного досвіду роботи перекладачем, на поглиблення теоретичних знань та розвиток практичних вмінь,

				розв’язання певних проблем, пов’язаних з ефективною перекладацькою діяльністю

1. МЕТА, ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ТА ФОРМАТ ПРАКТИКИ

Виробнича практика здобувачів першого (бакалаврського) рівня 4 курсу спеціальності 035 Філологія складається з двох модулів: педагогічного та перекладацького.

Метою педагогічного модуля практики є формування й поглиблення фахових компетентностей, відповідних практичних навичок, ознайомлення безпосередньо в школах з виробничим (освітнім) процесом, відпрацювання спеціальних умінь та навичок. Мета виробничої практики здобувачів 4 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти визначається характером майбутньої діяльності випускників спеціальності 035 Філологія і полягає у: формуванні вмінь та навичок застосування теоретичних та прикладних знань в умовах реального педагогічного процесу; узагальненні й систематизації професійних знань, умінь та навичок здобувачів, підпорядкованих вирішенню головного завдання – комунікативної спрямованості навчання іноземної мови; стимулюванні науково-методичної творчості здобувачів, творчого ставлення до праці вчителя; підготовці до самостійної роботи у ЗЗСО.

Завдання педагогічного модуля практики:

- поглиблення теоретичних знань як з базових філологічних, так і психолого-педагогічних дисциплін;
- навчити планувати і реалізовувати основні види навчально-виховної роботи з учнями (проведення уроку, позакласного заходу, факультативних занять, позакласної роботи з предмету, робота в якості класного керівника тощо);
- практичне оволодіння методами, прийомами, засобами й формами викладання мови в базовій (основній) школі, навичками роботи з навчально-методичною літературою;
- формування та закріплення у здобувачів-практикантів професійно-ціннісних якостей особистості вчителя;
- засвоєння на практичному рівні посадових функцій конкретного працівника освіти.

Основною **метою перекладацького модуля практики** є підготовка здобувачів до виконання роботи професійного перекладача та отримання практичних навичок, пов’язаних з реалізацією різних видів перекладу (усного, письмового, послідовного, синхронного) у різних умовах комунікації (робота з групою, індивідуально, робота з текстами та документами різного рівня складності та спрямування, безпосередньо з клієнтом або за умов дистанційної комунікації: телефон, Інтернет). Перекладацька практика спрямована на отримання здобувачами відповідного досвіду роботи перекладачем, на поглиблення теоретичних знань та розвиток практичних вмінь, розв’язання певних проблем, пов’язаних з ефективною перекладацькою діяльністю.

Завдання перекладацького модуля практики:

- адаптація здобувачів до реальних умов перекладацької діяльності та засвоєння на практичному рівні функцій перекладача, його обов’язків та компетенції;
- подальший розвиток та удосконалення вмінь перекодування інформації з однієї мови іншою із застосуванням відомих мовних засобів;
- отримання навичок виявлення домінантних перекладацьких проблем та знаходження стратегій їх рішення;

- розвиток умінь реалізовувати свої перекладацькі рішення з урахуванням обмежень у часі та ресурсах;
- розвиток вмінь виконання кінцевої правки тексту перекладу (стилістичної, орфографічної, пунктуаційної);
- практичне застосування вмінь виконання перекладу в електронному варіанті;
- практичне оволодіння формами, методами, прийомами перекладу, навичками практичної роботи з діловими паперами;
- розвиток навичок роботи із словниками різних видів, а також із довідково-інформаційною літературою та новітніми інформаційними технологіями у процесі перекладу.

Практична підготовка може здійснюватися за такими **формами проходження** практики:
- очна;
- онлайн (дистанційна); - змішана.

2. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА КОМПЕТЕНТНОСТІ

Код освітньої компоненти	Компоненти освітньої програми	ЗК	ФК	ПРН
ОК 22	Виробнича практика	ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову (и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.	ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.
		ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.	ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.	ПРН 5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.
		ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з	ФК 11. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.	ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для

		різних джерел.		вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.
		ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.		ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.
		ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.		ПРН 21. Володіти психолого-педагогічними та методичними основами навчального процесу та вміти їх застосовувати при викладанні іноземної мови.
		ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою		
		ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.		

3. ПРОГРАМА ПРАКТИКИ
Види, зміст і обсяг завдання (робіт), форма виконання під час виробничої практики

Види робіт, форма звітності та оцінювання практики

№	Назва робіт/завдань	Форма звітності (таблиці, графіки, фото-, відео, презентація, тощо)	Кількість балів за виконання робіт/завдань (max)

1	2	3	4
1.	Проведення залікового уроку № 1 з англійської мови	конспект уроку, проведення уроку	10
2.	Проведення залікового уроку № 2 з англійської мови	конспект уроку, проведення уроку	10
3.	Проведення позакласного заходу з країнознавчої тематики країни другої іноземної мови	конспекту заходу, проведення заходу	10
4.	Здійснення залікового перекладу № 1	текст перекладу	10
5.	Здійснення залікового перекладу № 2	текст перекладу	10
Залік			
6.	Презентація звіту	презентація	25
7.	Відповіді на питання	відповіді на питання	25
Загальна кількість балів:			**100**

Примітки:
Загальна кількість балів:
-100 балів відповідно до Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті (наказ 07.09.2020 № 803-Д)
-200 балів (*для здобувачів галузі знань 22 Охорона здоров'я - 200 балів) відповідно до* Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти спеціальностей галузі знань 22 «Охорона здоров`я» у Херсонському державному університеті (наказ від 31.08.2023
№ 370-Д)

ПЕРШИЙ (ПЕДАГОГІЧНИЙ) МОДУЛЬ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Зміст роботи за тижнями

Зміст програми	Завдання щодо виконання програми	Форма виконання
І тиждень		
Участь у настановній конференції	Ознайомлення з метою, змістом, формою проведення виробничої практики, критеріями оцінювання результатів практики, формою звіту	Участь у настановній конференції
Організація діяльності ЗЗСО. Система роботи школи. Внутрішньошкільний розпорядок	Знайомство з адміністрацією бази практики, з особливостями організації роботи в конкретному навчальному закладі, з керівниками від бази практики з фахових дисциплін	Бесіда з керівником від бази практики
Матеріально-технічне забезпечення сучасного ЗЗСО	Формування уявлення про матеріально-технічну базу ЗЗСО, про оформлення та устаткування кабінетів англійської мови аудіо- та відеоапаратурою для проведення уроків / можливості викладання уроків у zoom (google meet)	Бесіда з вчителем англійської мови

Сучасні педагогічні технології та методи, прийоми навчання в ЗЗСО. Форми і принципи навчання в ЗЗСО. Передовий педагогічний досвід	Розподіл за класами, за керівниками від бази практики. Відвідування уроків з англійської мови та другої іноземної мови, спостереження за веденням навчального процесу в закріплених класах	Відвідування уроків з англійської мови та другої іноземної мови
Види планування навчальної діяльності. Календарно-тематичне планування з англійської мови	Вивчення календарно-тематичного плану роботи вчителя англійської мови та другої іноземної мови, ознайомлення з правилами ведення та оформлення шкільної документації	Вивчення календарно-тематичного плану роботи вчителя та шкільної документації
ІІ тиждень		
Організація та забезпечення процесу навчання англійської мови в ЗЗСО	Відвідування уроків англійської мови з метою вивчення їх структури, ефективних методів та прийомів навчання	Відвідування уроків англійської мови
Навчальні програми для ЗЗСО з англійської мови. Основні підручники та методичні посібники з англійської мови для 5-9 класів	Ознайомлення з навчальним програмами з англійської та німецької мов. Вивчення структури та змісту основних підручників, опрацювання методичної літератури з предмету	Вивчення навчальних програм та підручників
Роль і функції завідувача кабінетом англійської мови. Документація завідувача кабінетом	Знайомство з завідувачем кабінетом англійської/другої іноземної мов. Бесіда з приводу його функціональних обов'язків. Надання допомоги в систематизації навчальної та методичної літератури кабінету / електронних матеріалів для викладання	Бесіда з вчителем. Допомога в систематизації матеріалів
Методи вивчення інтересів, запитів учнів підліткового віку	Розробка питань для анкетування учнів. Проведення анкетувань та опитувань учнів з метою виявлення кола їх інтересів та уподобань. Обробка даних та інтерпретація	Розробка та проведення анкетування. Обробка даних
Змістовно-методичне та матеріально-технічне забезпечення проведення уроків з англійської мови. Наочність та ТЗН	Відвідування уроків англійської та другої іноземної мов з метою поглиблення знань про види наочності та ТЗН, а також методів їх доцільного та ефективного використання	Відвідування уроків англійської та другої іноезмної мов
ІІІ тиждень		

Методика використання наочності та ТЗН в освітньому процесі. Дидактичний та роздатковий матеріал. Технологія виготовлення навчально-методичних матеріалів	Розробка та виготовлення/пошук в Інтернеті наочних та дидактичних матеріалів для проведення залікового уроку з англійської мови	Розробка наочних та дидактичних матеріалів для проведення залікового уроку з англійської мови
Типи уроків. Структура уроку. Методи, прийоми роботи, види навчальної діяльності учнів на уроках англійської мови у 5-9 класах	Консультація з груповим керівником та вчителем-предметником з приводу визначення обсягу навчального матеріалу уроку та системи вправ і методів їх виконання	Бесіда з вчителем англійської мови та керівником від ХДУ
Проведення уроку з англійської мови, самоаналіз та аналіз уроку	**Проведення першого залікового уроку з англійської мови**	Проведення залікового уроку з англійської мови
	Обговорення з вчителем та груповим керівником проведеного уроку, врахування помилок та визначення шляхів вдосконалення методики проведення уроків	Бесіда з вчителем англійської мови та керівником від ХДУ
	Відвідання та аналіз залікових уроків інших здобувачів	Відвідання та аналіз залікових уроків
Техніка безпеки та правила поведінки учнів. Види інструктажів	Проведення інструктажів з учнями з приводу техніки безпеки та правил поведінки	Проведення інструктажів з учнями щодо техніки безпеки та правил поведінки
IV тиждень		
Форми, методи і прийоми проведення позакласних і позашкільних заходів з англійської мови для учнів 5-9 класів	Розробка та написання сценарію позакласного заходу з другої іноземної мови. Залучення учнів до підготовчого етапу заходу, розподіл ролей та обов'язків. Проведення репетицій заходу. Здійснення контролю за ходом підготовки до заходу	Розробка та написання сценарію позакласного заходу з другої іноземної мови
Типи уроків. Структура уроку. Методи, прийоми роботи, види навчальної діяльності учнів на уроках англійської мови в 5-9 класах	Консультація з груповим керівником та вчителем-предметником з приводу визначення обсягу навчального матеріалу уроку та системи вправ і методів їх виконання	Бесіда з вчителем англійської мови та керівником від ХДУ

Проведення уроку з англійської мови, самоаналіз та аналіз уроку	**Проведення другого залікового уроку з англійської мови**	Проведення залікового уроку з англійської мови
	Обговорення з вчителем та груповим керівником проведеного уроку, врахування помилок та визначення шляхів удосконалення методики проведення уроків	Бесіда з вчителем англійської мови та керівником від ХДУ
V тиждень		
Форми, методи і прийоми проведення позакласних і позашкільних заходів з другої іноземної мови для учнів 5-9 класів	Консультація з учителем з приводу проведення позакласного заходу з другої іноземної мови. **Проведення позакласного заходу з країнознавчої тематики країни другої іноземної мови**	Проведення позакласного заходу з другої іноземної мови
Аналіз та самоаналіз позакласного заходу з фаху	Обговорення з учителем та груповим керівником результатів проведення позакласного заходу з країнознавчої тематики країни другої іноземної мови	Бесіда з вчителем другої іноземної мови та керівником від ХДУ
Методи масового опитування та анкетування, цілеспрямованого спостереження. Методологія проведення педагогічного експерименту. Обробка та інтерпретація наукових даних в педагогічному дослідженні	Підготовка та проведення опитування учнів з метою виявлення ступеня зацікавленості та вмотивованості вивчення іноземних мов. Обробка та інтерпретація даних опитування	Розробка та проведення анкетування. Обробка даних
Оформлення документації	Подання керівникам від ХДУ конспектів 2-х залікових уроків з англійської мови та сценарію позакласного заходу з країнознавчої тематики країни другої іноземної мови	Оформлення документації

ДРУГИЙ (ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ) МОДУЛЬ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Зміст роботи за тижнями

Зміст програми	Завдання щодо виконання програми	Форма виконання
VI тиждень		
Розпорядок роботи під час практики. Матеріально-технічна база	Одержання загального уявлення про правила внутрішнього розпорядку, матеріально-технічну базу практики	Бесіда з керівником від бази практики
Документи, які регламентують діяльність бази практики	Робота з документами, що регламентують діяльність бази практики	Вивчення документів
Тематичне спрямування перекладів, що надає база практики	Ознайомлення з планом роботи на найближче майбутнє з метою формування уявлення про спектр діяльності перекладача. Встановлення тематики перекладів, що користуються найбільшим попитом на сучасному етапі	Бесіда з керівником від бази практики. Вивчення тематики перекладів, які виконує база практики
Різновиди письмового перекладу. Норми міжнародного діловодства	Вивчення різновидів письмового перекладу. Ознайомлення з нормами міжнародного діловодства	Вивчення норм міжнародного діловодства
Робота з довідковою літературою з теми	Опрацювання довідкових джерел, отримання необхідного запасу фонових знань з теми	Опрацювання довідкових джерел
Інтернет технології у перекладі	Підбір необхідних словників та Інтернет-ресурсів з теми	Пошук необхідних словників та Інтернет-ресурсів
Специфіка перекладу за умов дистанційної комунікації: телефон, Інтернет	Вивчення специфіки перекладу за умов дистанційної комунікації: телефон, Інтернет. Виконання поточних обов'язків перекладача	Виконання поточних обов'язків перекладача
VII тиждень		

Переклад ділової документації. Оформлення ділових паперів	Вивчення особливостей перекладу ділових та приватних листів	Вивчення особливостей ділового перекладу
Особливості діяльності перекладача та його функції. Робота з групою	Здобуття інформації про заплановані заходи, що потребують участі перекладача. Участь у зборах, зустрічах та конференціях	Бесіда з керівником від бази практики. Участь у зборах, зустрічах та конференціях
Виконання англійсько-українського перекладу тексту	Підготовка до виконання залікового перекладу	Аналіз наданого тексту для перекладу
	Консультація з груповим керівником з приводу виконання залікового перекладу № 1 та певних поточних проблем	Бесіда з керівником від ХДУ
	Виконання залікового перекладу № 1	Переклад тексту
Аналіз виконаного перекладу, врахування помилок та визначення шляхів вдосконалення перекладу	Обговорення з керівником від бази практики та груповим керівником виконаного перекладу, врахування помилок та визначення шляхів вдосконалення перекладу	Бесіда з керівником від бази практики та груповим керівником
Особливості кінцевої правки документу	Внесення правок у переклад	Виправлення помилок у перекладі
VIII тиждень		
Виконання англійсько-українського перекладу тексту	Підготовка до виконання залікового перекладу	Аналіз наданого тексту для перекладу
	Консультації з груповим керівником з приводу виконання залікового перекладу № 1 та певних поточних проблем	Бесіда з керівником від ХДУ
	Виконання залікового перекладу № 2	Переклад тексту
Аналіз виконаного перекладу, врахування помилок та визначення шляхів вдосконалення перекладу	Обговорення з керівником від бази практики та груповим керівником виконаного перекладу, врахування помилок та визначення шляхів вдосконалення перекладу	Бесіда з керівником від бази практики та груповим керівником
Особливості кінцевої правки документу	Внесення правок у переклад	Виправлення помилок у перекладі

Обговорення результатів практики з керівником від бази практики	Обговорення проблемних питань. Консультація щодо оформлення загальних висновків про результати практики та звіту про результати практики	Бесіда з керівником від бази практики
Написання загальних висновків про результати практики	Підведення і фіксація загальних висновків про результати практики	Загальні висновки про результати практики
Консультація з керівником практики від ХДУ	Обговорення дискусійних питань	Бесіда з керівником практики від ХДУ
Оформлення звіту про результати практики	Укладання звіту про результати практики: фіксація виконаних видів роботи за відповідними датами; фіксація відгуків та	Звіт про результати практики
	оцінок від керівників від бази практики та ХДУ; виставлення всіх необхідних підписів і печаток у документі	
Надання звітної документації на фінальну перевірку керівнику практики від ХДУ, створення презентації звіту, підготовка до відповідей на запитання до заліку	Вчасне надання керівнику практики від ХДУ звітної документації: 2 конспекти залікових уроків, конспект залікового позакласного заходу з країнознавчої тематики країни другої іноземної мови, 2 залікові переклади, загальні висновки про результати практики, звіт про результати практики. Представлення презентації звіту. Відповіді на запитання на заліку	Участь у підсумковій конференції, складання заліку

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Практична підготовка здобувачів спеціальності 035 Філологія організується та координується кафедрою англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова ХДУ. Відповідальні підрозділи: кафедра англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова та кафедра німецької та романської філології ХДУ.

Бази практики: заклади загальної середньої освіти м. Херсон та інших міст України; відділ міжнародних ініціатив та проєктної діяльності ХДУ; кафедра англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова, ХДУ; бюро перекладів та інші установи, які потребують послуги перекладача.

Організацію та проведення практичної підготовки здійснює декан факультету, керівник практик від факультету, завідувач кафедри. Відповідальність за виконання програми практики покладено на гаранта освітньої програми, групових керівників практики.

Основною діяльністю керівника практики є:

- облік відвідування здобувачами протягом терміну практики;
- забезпечення виконання здобувачами програми практики;

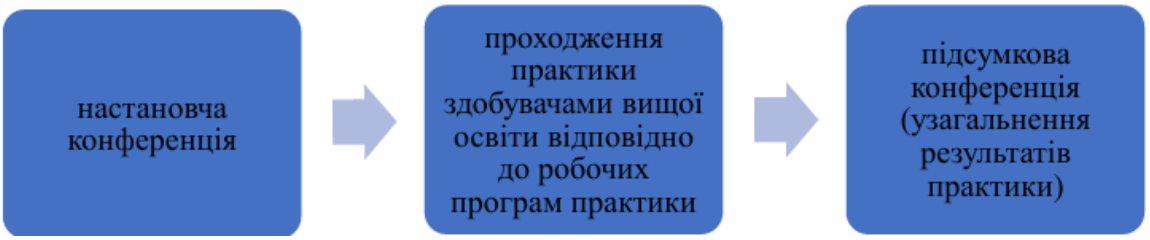
- консультування здобувачів щодо підготовки та оформлення звітної документації, особливості оформлення виконаних завдань тощо;
- подання звітної документації;
- аналізування виконання програм практики й доповідає про її підсумки на засіданні кафедри;
- складання підсумкового звіту, який подається керівникові практики факультету.

Здобувачі, які проходять практику за спеціальністю 035 Філологія, зобов'язані:

- до початку практики одержати консультацію щодо оформлення документів (на настановній конференції з практики або в індивідуальному порядку);
- своєчасно розпочати практику;
- вивчити й суворо дотримуватись правил безпеки життєдіяльності й виробничої санітарії;
- у повному обсязі виконати всі завдання програми практики;
- скласти календарний графік проходження практики та залікових заходів, погодивши його з керівником від бази практики і керівниками практики від ХДУ;
- вести звіт про результати практики та своєчасно подавати його на перевірку;
- працювати відповідно до внутрішнього розпорядку бази практики;
- своєчасно оформити всі документи з практики й скласти залік з практики;
- проходити практику в терміни, визначені наказом по університету.

Етапи практичної підготовки

Виробнича включає три етапи:

На першому етапі практики проводиться настановна конференція, на якій завідувач кафедри та керівники розкривають мету та основні завдання практики, знайомлять здобувачів з базами практики, порядком проходження практики, видами робіт, порядком оцінювання, оформлення звітної документації та процедурою контрольного заходу. Здобувачі вищої освіти повинні отримати інструктаж з охорони праці в галузі, ознайомитися з правилами внутрішнього трудового розпорядку підприємства, порядком отримання документації та матеріалів.

На другому етапі здобувачі безпосередньо проходять практику на базі практики, виконуючи всі види робіт відповідно робочої програми.

На третьому етапі відбувається підсумкова конференція, де здобувачі складають залік та узагальнюються результатів практики.

Методи навчання

У процесі практичної підготовки використовуються такі методи навчання:

- словесні методи: презентація, розповідь, бесіда, пояснення, дискусія, виконання ситуаційних вправ та обговорення проблемних ситуацій;
- наочні методи: мультимедійна презентація, демонстрація;
- практичні методи: розв'язання практичних та аналітичних завдань, метод проєктування, виконання індивідуальних завдань, тренінг тощо.

Форми і методи контролю:

Контроль діяльності практикантів під час практики складається з поточного і підсумкового. *Поточний контроль* виробничої практики здійснюється керівником практики протягом усього її періоду за такими напрямами:

- дотримання вимог навчальної дисципліни та техніки безпеки;
- активна вмотивована участь в усіх видах діяльності під час практики;
- вчасне, самостійне та якісне виконання здобувачем кожного виду роботи;
- оперативність виправлення недоліків та помилок, вказаних керівником.

Підсумковий контроль здійснюється у спеціально відведений час після завершення проходження практики. Всі здобувачі беруть участь у підсумковій конференції. Здобувачі представляють свої презентації звітів і усно відповідають на запитання. Залік виставляє керівник практики.

5. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Перший (педагогічний) модуль виробничої практики здобувачів першого (бакалаврського) рівня 4 курсу спеціальності 035 Філологія є завершенням вивчення дисциплін «Педагогіка», «Психологія», «Практика усного та писемного мовлення», «Методика навчання іноземної мови в закладах загальної середньої освіти». Під час практики здобувачі повинні розвинути свої індивідуальні здібності й закріпити навички професійної педагогічної підготовки, здобуті впродовж вивчення вищезгаданих дисциплін. Під час підготовки до проведення уроків здобувачам необхідно консультуватись з керівником практики та провідними викладачами курсу, які надають чіткі методичні рекомендації щодо їх організації та проведення, забезпечать необхідними методичними матеріалами.

Другий (перекладацький) модуль виробничої практики є завершенням вивчення дисциплін «Практика усного та писемного перекладу», «Вступ до перекладознавства», «Порівняльна лексикологія англійської та української мов», «Теорія та практика перекладу». Під час практики здобувачі повинні розвинути свої індивідуальні здібності й закріпити навички професійної підготовки перекладача, здобуті впродовж вивчення вищезгаданих дисциплін та спецкурсів. Під час виконання письмових перекладів здобувачам необхідно консультуватися з керівником практики.

Вид роботи	Методичні рекомендації до її виконання
Заліковий урок з англійської мови	Урок має відповідати методичним вимогам: необхідно правильно визначити тип уроку, коректно сформулювати його цілі; чітко застосовувати методи, прийоми й засоби навчання на кожному етапі. Урок необхідно поділити на етапи, що відповідають типу й цілям уроку. Зміст роботи кожного етапу має бути методично обґрунтованим. Завдання й види робіт мають складати логічну систему, що забезпечить реалізацію всіх цілей уроку. На уроці необхідно жваво використовувати інтерактивні засоби роботи з учнями, а саме: візуалізація матеріалу, ілюстративне подання нового матеріалу та тестове закріплення попереднього матеріалу

Заліковий позакласний захід з країнознавчої тематики країни другої іноземної мови	Позакласний захід має відповідати темі та поставленим цілям. Структура та зміст заходу мають бути послідовними з фіксацією відповідних етапів; практикант повинен активно, поетапно та послідовно взаємодіяти з учнями, застосовуючи прийоми стимуляції активності учнів; мовленнєва поведінка практиканта має відповідати мовленнєвим нормам (чітке формулювання завдань та запитань, доцільне використання рідної мови на заході, співвідношення мовлення практиканта до мовлення учнів на заході має бути відповідним); результативність заходу по його завершенню має бути наявною
Заліковий переклад	Заліковий переклад має бути здійсненим на високому рівні змістової близькості до оригіналу; жанрово-стилістична приналежність має бути повністю відповідною; необхідно дотримуватися високого рівня точності термінології та повної стилістичної відповідності; необхідно чітко та виправдано здійснювати відповідні лексичні та граматичні трансформації; застосовувати відповідні способи та прийоми перекладу відповідних лексем та груп лексем; рівень володіння вихідної мови та мови перекладу має бути високим
Написання загальних висновків про результати практики	Загальні висновки про результати практики оформлюються у Word, 14 шрифтом, інтервал 1,5, вирівнювання по ширині, обсяг – 300 слів. Документ повинен висвітлювати обсяг роботи, виконаний під час обох модулів практики – *педагогічного* та *перекладацького*. Кожен із блоків має містити: вступ, основну частину та висновки. У вступі до **першого (педагогічного) модулю практики** надається перелік нових методів та технологій навчання в конкретній школі; в основній частині описуються способи та прийоми їх застосування на уроках англійської мови, висвітлюється власний досвід їх апробації; у висновках надаються рекомендації щодо застосування найбільш ефективних методів та технологій навчання в подальшій професійній діяльності майбутнього фахівця. У частині, присвяченій **другому (перекладацькому) модулю практики**, повинні бути вступ із характеристикою бази практики, основна частина, де вказуються назви перекладених статей та їх обсяг, назви словників та довідників, що було використано під час роботи, зазначення перекладацьких проблем, що зустрілися, та шляхи їх вирішення, перелік усіх видів діяльності під час проходження практики. У висновках мають бути надані рекомендації щодо подальшої оптимізації практики, побажання щодо вдосконалення змісту й умов проходження практики. Загальні висновки про результати практики мають бути оригінальним твором, виконаним самостійно кожним здобувачем
Оформлення звіту про результати практики	Оформіть звіт про результати практики згідно вимог за зразком звіту

Створення презентації звіту	Презентація має містити загальні висновки про результати практики та має вміщувати такі обов'язкові складники: • загальна характеристика видів роботи, що виконувалися під час практики, • самоаналіз якості виконання завдань з практики, характеристика труднощів, що виникали під час проходження практики, • загальна оцінка результатів проходження практики (які знання поглиблено, яких нових знань і вмінь набуто тощо), побажання щодо покращення умов проходження практики. Презентація має бути оригінальним твором, виконаним самостійно кожним здобувачем. Обсяг – до 10 слайдів
Відповіді на питання до складання заліку	Підготуйтесь до усних відповідей на питання для складання заліку: 1. Назвіть сучасні ресурси, які можна використовувати для створення і проведення інтерактивних завдань, ігор на уроках англійської мови. 2. Які труднощі можуть виникати під час проведення уроку з англійської мови у zoom/google meet і як їм запобігти? 3. Назвіть відомі вам способи та прийоми перекладу. Надайте приклади до кожного з них. 4. Розкрийте основні лексико-семантичні проблеми перекладу та запропонуйте шляхи їх подолання. 5. Розкрийте специфіку відтворення термінів. 6. Визначте техніки перекладу при відтворенні скорочень, абревіатур, назв. 7. Окресліть специфіку відтворення слів з національно-культурним компонентом (реалій). 8. Визначте специфіку роботи з галузевими текстами.

6. СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, ФОРМУВАННЯ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ

Здобувач допускається до складання заліку з виробничої практики за умов виконання програми практики у повному обсязі, своєчасного подання всіх матеріалів на перевірку груповому керівнику й отримання позитивних відгуків-характеристик від керівників від бази практики. Підсумкова залікова оцінка за виробничу практику нараховується за накопичувальним принципом і є сумою таких компонентів:

Критерії оцінювання залікового уроку з англійської мови

Кількість балів	Критерії оцінювання
9-10	Урок відповідає методичним вимогам, правильно визначений тип уроку, коректно сформульовані цілі уроку; чітко застосовано методи, прийоми й засоби навчання на кожному етапі. Урок поділено на етапи, що відповідають типу й цілям уроку. Зміст роботи кожного етапу є методично обґрунтованим. Завдання й види робіт складають логічну систему, що забезпечує реалізацію всіх цілей уроку. На уроці жваво використовуються інтерактивні засоби роботи з учнями, візуалізація матеріалу, ілюстративне подання нового матеріалу та тестове закріплення попереднього матеріалу
6-8	Урок відповідає методичним вимогам, правильно визначений тип уроку, коректно сформульовані цілі уроку; чітко застосовано методи, прийоми й засоби навчання на кожному етапі. Урок поділено на етапи, що відповідають типу й цілям уроку. Зміст роботи кожного етапу є методично обґрунтованим. Завдання й види робіт складають логічну систему, що має забезпечити реалізацію всіх цілей уроку. На уроці жваво використовуються інтерактивні засоби роботи з учнями, візуалізація матеріалу, ілюстративне подання нового матеріалу та тестове закріплення попереднього. У ході ведення уроку трапляються певні лексичні і граматичні помилки
3-5	Загалом урок відповідає методичним вимогам, урок поділено на етапи, завдання й види робіт кожного етапу складають логічну систему, що забезпечує реалізацію всіх цілей уроку. На уроці жваво використовуються інтерактивні засоби роботи з учнями, візуалізація матеріалу, ілюстративне подання нового матеріалу та тестове закріплення попереднього матеріалу. Проте, урок містить такі недоліки: цілі уроку не повністю відповідають змісту роботи на окремих його етапах; не застосовано певні методи, прийоми й засоби навчання на кожному етапі. У ході ведення уроку трапляються певні лексичні і граматичні помилки
1-2	Урок не відповідає методичним вимогам, містить неправильно визначені тип і цілі уроку, не застосовано відповідні методи, прийоми й засоби навчання на кожному етапі. Урок поділено на етапи, що не відповідають типу й цілям уроку. Завдання й види робіт не складають логічну систему, що має забезпечити реалізацію всіх цілей уроку. У ході ведення уроку трапляються певні лексичні і граматичні помилки. На уроці майже не використовуються інтерактивні засоби роботи з учнями, візуалізація матеріалу, ілюстративне подання нового матеріалу та тестове закріплення попереднього матеріалу
0	Заліковий урок не проведено, конспект уроку не складено.

Критерії оцінювання позакласного заходу з країнознавчої тематики країни другої іноземної мови

Кількість балів	Критерії оцінювання
9-10	Позакласний захід відповідає темі та поставленим цілям. Структура та зміст заходу є послідовними з фіксацією відповідних етапів; практикант активно поетапно та послідовно взаємодіє з учнями, застосовуючи прийоми стимуляції активності учнів; мовленнєва поведінка вчителя відповідає мовленнєвим нормам: (чітко формулюються завдання та запитання, доцільно використовується рідна мова на заході, співвідношення мовлення практиканта до мовлення учнів на заході відповідна); відчувається результативність заходу по його завершенню
6-8	Позакласний захід відповідає темі та поставленим цілям. Структура та зміст заходу є послідовними з фіксацією відповідних етапів; практикант активно поетапно та послідовно взаємодіє з учнями, застосовуючи прийоми стимуляції активності учнів; мовленнєва поведінка вчителя частково відповідає мовленнєвим нормам (чітко формулюються завдання та запитання, доцільно використовується рідна мова на заході, але, співвідношення мовлення практиканта до мовлення учнів на заході не є відповідним); проте, відчувається результативність заходу по його завершенню
3-5	Загалом, позакласний захід відповідає темі та поставленим цілям. Структура та зміст заходу є послідовними з фіксацією відповідних етапів; практикант активно поетапно та послідовно взаємодіє з учнями, застосовуючи прийоми стимуляції активності учнів. Проте, мовленнєва поведінка вчителя не зовсім відповідає мовленнєвим нормам (нечітко формулюються завдання та запитання, не доцільно використовується рідна мова на заході, співвідношення мовлення практиканта до мовлення учнів на заході не є відповідним); проте, відчувається результативність заходу по його завершенню
1-2	Позакласний захід не відповідає темі та поставленим цілям. Структура та зміст заходу не є послідовними та не фіксує відповідних етапів; практикант взаємодіє з учнями непоетапно та непослідовно, рідко застосовує прийоми стимуляції активності учнів; мовленнєва поведінка практиканта не відповідає мовленнєвим нормам: нечітко формулюються завдання та запитання, недоцільно використовується рідна мова на заході, співвідношення мовлення практиканта до мовлення учнів на заході не є відповідним; результативність заходу по його завершенню не відчувається
0	Заліковий позакласний захід не проведено, конспект заходу не складено

Критерії оцінювання залікового перекладу

Кількість балів	Критерії оцінювання
9-10	Заліковий переклад здійснено на високому рівні змістової близькості до оригіналу; жанрово-стилістична приналежність повністю є відповідною; високий рівень точності термінології; повна стилістична відповідність; чітко та виправдано здійснені відповідні лексичні та граматичні трансформації; застосовано відповідні способи та прийоми перекладу відповідних лексем та груп лексем; рівень володіння вихідної мови та мови перекладу є високим
6-8	Заліковий переклад здійснено на високому рівні змістової близькості до оригіналу; жанрово-стилістична приналежність повністю є відповідною; високий рівень точності термінології; повна стилістична відповідність; чітко та виправдано здійснені відповідні лексичні та граматичні трансформації; проте, певні способи та прийоми перекладу відповідних лексем та груп лексем застосовано невідповідно; рівень володіння вихідної мови та мови перекладу є достатньо високим
3-5	Заліковий переклад здійснено на достатньому рівні змістової близькості до оригіналу; жанрово-стилістична приналежність є відповідною; рівень точності термінології є достатнім; достатня стилістична відповідність; здійснені відповідні лексичні та граматичні трансформації; проте, певні способи та прийоми перекладу відповідних лексем та груп лексем застосовано не відповідно; рівень володіння вихідної мови та мови перекладу є достатнім
1-2	Заліковий переклад здійснено на недостатньому рівні змістової близькості до оригіналу; жанрово-стилістична приналежність є відповідною; рівень точності термінології є помірно достатнім; стилістична відповідність є помірно достатньою; здійснені відповідні лексичні та граматичні трансформації; проте, певні способи та прийоми перекладу відповідних лексем та груп лексем застосовано невідповідно; рівень володіння вихідної мови та мови перекладу є нижчим за достатній
0	Заліковий переклад не здійснено або не подано вчасно на перевірку

Захист результатів практики на заліку

Критерії оцінювання презентації звіту

Кількість балів	Критерії оцінювання
24-25	Підготовлена презентація виконана на високому технічному рівні, висновки про результати практики висвітлено у повному обсязі і є обґрунтованими. Презентація є особистим твором здобувача, який містить його враження, необхідні приклади, аналіз і самооцінку результатів виробничої практики. Викладення результатів практики має характер розгорнутої обґрунтованої характеристики явища або факту, що описується. До кожного складника здобувач робить власні висновки
18-23	Підготовлена презентація виконана на високому технічному рівні, висновки про результати практики висвітлено у повному обсязі, проте не є обґрунтованими. Презентація є особистим твором здобувача, який містить його враження, необхідні приклади, аналіз і самооцінку результатів виробничої практики. Усі складники висновків мають характер занадто стислої, без наведення достатньої кількості прикладів, характеристики явища або факту, що описується. Для кожного складника здобувач робить власні висновки
10-17	Підготовлена презентація виконана на достатньому технічному рівні, висновки про результати практики висвітлено не у повному обсязі та не є обґрунтованими. Презентація є особистим твором здобувача, який містить його враження і самооцінку результатів виробничої практики. Викладення результатів практики мають характер переліку фактів, якому бракує аналізу, оцінки й ілюстрації прикладами. Для кожного складника здобувач робить власні висновки
1-9	Підготовлена презентація виконана на низькому технічному рівні, висновки про результати практики висвітлено не повністю, не є обґрунтованими. Презентація не є самостійним твором здобувача, не містить ретельного аналізу виконаної роботи, не містить особистої оцінки власних результатів виробничої практики
0	Презентацію звіту не підготовано

Критерії оцінювання відповідей на запитання на заліку

Кількість балів	Критерії оцінювання
24-25	Здобувач дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш, ніж на 95% запитань, проводить узагальнення і висновки
16-23	Здобувач дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш, ніж на 80-95% запитань, проводить узагальнення і висновки

9-15	Здобувач володіє знаннями матеріалу (70-80%), але допускає незначні помилки (1-2 помилки) у формулюванні термінології, дефініцій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді
1-8	Здобувач дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки (3-4 помилки), які виправляє за допомогою викладача
0	Здобувач не готовий відповідати, не володіє матеріалом або був відсутній на заліку

Підсумкова оцінка

Сума балів за всі види роботи	**Оцінка ECTS**	**Оцінка за національною шкалою**
90-100	**A**	відмінно
82-89	**B**	добре
74-81	**C**	
64-73	**D**	задовільно
60-63	**E**	
35-59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	**F**	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу

Здобувач має право оскаржити організацію та результати проходження практики відповідно Порядку оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів у ХДУ (наказ від 07.09.2020 № 802-Д), розміщеного за покликанням: https://ksu24.kspu.edu/s/TanPg

7. ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Звітна документація з виробничої практики складається з таких частин:

- загальні висновки про результати практики здобувача, оформлені згідно з методичними рекомендаціями;
- звіт про результати практики, оформлений згідно вимог, який містить щоденник практики здобувача з датами щодо виконання кожного завдання; відгуки роботи здобувача від керівника від бази практики та від університету;
- документи про виконання залікових видів робіт/завдань (2 залікові уроки з англійської мови, позакласний захід з країнознавчої тематики країни другої іноземної мови, 2 залікові переклади) згідно методичних рекомендацій.

Завдання до заліку складаються з таких видів робіт:

- створення та демонстрація презентації звіту (згідно методичних рекомендацій);
- відповіді на запитання до заліку

8. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Підведення підсумків та узагальнення результатів виробничої практики відбувається на підсумковій конференції (на платформі ZOOM з автентифікацією здобувачів) за участі керівників від університету, представників деканату і членів комісії відповідно до Розпорядження ХДУ «Про затвердження складу комісій для проведення заліку».

Звіт та зазначені в програмі практики документи здобувач подає на рецензування керівнику від університету не пізніше, ніж за три дні контрольного заходу (підсумкової конференції). За результатами практики, здобувачі звітують про виконання програми практики та отримані результати практики (виступ 2-3 хв.), демонструючи розроблені презентації звітів. Звітна презентація погоджується з керівником від університету та може вміщувати фотозвіт, відео, скріншоти, аналіз, висновки результатів виконання завдань програми практики. Здобувачам задаються питання відповідно робочої програми, на які необхідно відповісти.

Оцінювання відбувається з урахуванням положень Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті від 07.09.2020 №803-Д. Керівник практики виставляє здобувачу підсумкову оцінку на підставі сумарної оцінки за всіма напрямками його діяльності під час проходження практики та під час заліку.

Здобувачі мають право оскаржити організацію та результати проходження практики відповідно Порядку оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів у ХДУ (наказ від 07.09.2020 № 802-Д).

Оцінка за практику виставляється у відомість обліку успішності та індивідуальний план здобувача за підписом керівника практики. Непроходження або невиконання програми практики вважаться академічною заборгованістю. Здобувач, який не виконав програму практики без поважної причини, відраховується з університету. За умови невиконання здобувачем програми практики з поважної причини університет може дозволити індивідуальний термін проходження практики.

Здобувач, який виконав програму практики, але під час підведення підсумків практики отримав незадовільну оцінку, має право перескласти комісії залік з практики у період ліквідації академічної заборгованості, визначений регламентом університету згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в ХДУ. Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри.

9. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна

1. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів старших класів загальноосвітніх навчальних закладів: навчально- методичний посібник / Редько В. Г., Полонська В.К., Басай Н.П. [та ін.]; за наук. ред. Редька В. Г. К. : Педагогічна думка, 2018. 360 с.

2. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підруч. для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2019. 320 с.
3. Навчально-перекладацька практика: програма та методичні вказівки здобувачам вищої освіти спеціальності 035.041 «Філологія Германські мови та літератури (переклад включно)» / уклад. Ю. А. Купчишина. Хмельницький : ХНУ, 2022. 12 с.
4. Пелюхня П. Р., Черноватий Л. М. Теоретичні основи класифікації англомовних та українськомовних термінів у сфері лінгводидактики. StudiaPhilologica (Рівненський держ. гуманітарний університет). 2019. Вип. 3. С. 130-137.
5. Скрипльова В. В., Черноватий Л. М. Понятєвий і термінологічний склад Рекомендацій Ради Європи з мовної освіти : тези доповідей Міжуніверситетського науково-практичного семінару «Сучасна парадигма викладання іноземних мов у закладах вищої освіти», 16 квітня 2019 р. Харків : Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2019. С. 158-162.
6. Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл., які навчаються за напрямом "Філологія". Дніпропетровський ун-т економіки та права. Дніпропетровськ : Вид-во ДУЕП, 2019. 246 с.
7. Тарнопольський О. Б. Рольові ігри : зб. рольових ігор для навч. англ. мови (рівень володіння англ. мовою B1-B2) : навч. посіб. / О. Б. Тарнопольський, Ю. В. Дегтярьова, В. С. Однорогова. Дніпропетр. ун-т економіки та права. Дніпропетровськ : Вид-во ДУЕП, 2019. 123 с.
8. Яременко Н., Коломієць Н., Мішеніна Т. Цифрові проєкти в літературній освіті профільної школи. Сучасні тенденції методики навчання: мовно-літературна царина : колективна монографія / за заг. ред. проф. З. П. Бакум. Кривий Ріг : КДПУ, 2023.
9. Chernovaty L. Translator Training: Kharkiv University Model. Актуальні проблеми перекладознавства та методики навчання перекладу : тези доповідей X наук. конференції з міжнародною участю, 4-5 квітня 2019 р. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, 2019. С. 26-27.

Допоміжна

10. Бакум З. П., Пальчикова О. О. Елітарна мовна особистість учнів профільної школи філологічного напряму: теорія та практики формування. Сучасні тенденції методики навчання: мовно-літературна царина : колективна монографія / за заг. ред. проф. З. П. Бакум. Кривий Ріг : КДПУ, 2023. С. 7-37.
11. Гудманян А. Г., Сітко А. В., Єнчева Г. Г. Основи перекладознавства: навч. посіб. для студентів спец. 035 «Філологія». Вінниця : Нова Книга, 2020. 351 с.
12. Мисечко О. Є. Методика навчання англійської мови у середній школі : навч. посібник-практикум для студентів. Житомир : Полісся, 2020. 256 с.
13. Професійно-методична підготовка майбутнього вчителя іноземної мови у вищому навчальному закладі: навч.-метод. посіб. / За заг. ред. І. В. Самойлюкевич. Житомир : Вид-во ЖДУ імені І. Франка, 2019. 152 с.
14. Салата І. А., Євтушенко Н. А. Формування мовної особистості учнів на уроках англійської мови у профільній школі в умовах дистанційної освіти. Сучасні тенденції методики навчання : мовно-літературна царина: колективна монографія / за заг. ред. проф. З. П. Бакум. Кривий Ріг : КДПУ, 2023. С.97-135.
15. Черноватий Л. М., Оганов В. А. Понятєвий і термінологічний склад сфери методики навчання іноземних мов : тези доповідей Міжуніверситетського науково-

практичного семінару «Сучасна парадигма викладання іноземних мов у закладах вищої освіти», 16 квітня 2019 р. Харків: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2019. С. 183-188.
16. Черноватий Л. М., Пелюхня П. Р. Предметні і термінологічні аспекти перекладу англомовного дискурсу у сфері контролю засвоєння іноземних мов : тези доповідей Міжуніверситетського науково-практичного семінару «Сучасна парадигма викладання іноземних мов у закладах вищої освіти», 16 квітня 2019 р. Харків : Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2019. С. 175-179.
17. Gladka O. Developing Higher Order Thinking Skills in the English Classroom. Global Changes in Ukraine : Global Changes in English Teaching in Ukraine: Book of Convention Papers / Comp. A. Radu. Eds. A. Radu, L. Kuznetzova : XXI TESOL Ukraine Convention. March 24–25, 2016. Львів : ПП «Марусич», 2019. P. 47–48.
18. Mason J., Giovanelli M. Studying Fiction : A Guide for Teachers and Researchers. Routledge, 2021. 138 p.
19. Pentón Herrera L. J., Martínez-Alba G. Social-Emotional Learning in the English Language Classroom: Fostering Growth, Self-care, and Independence. TESOL International Association, 2021.

Інтернет-ресурси

20. Державний стандарт базової і повної середньої освіти. 2020. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/10/08/derzhstandartbazovoiosvityprezentatsiya.pdf
21. Закон України «Про освіту». Електронний ресурс. Законодавство України, 2017. № 38-3. URL : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19
22. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і для шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов. 10-11 класи. URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2018-2019/inozemni-movi-10-11-19.09.2017.pdf
23. Освіта: інклюзія та універсальний дизайн. URL: https://usif.ua/images/news/2021_08_30/EducationInclusiveUniversalDesign_Brochure_Web_2.pdf
24. Практичний посібник для шкіл з використання Інструменту демократичного розвитку. 2019. URL: https://www.schools-for-democracy.org/biblioteka
25. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти. URL: https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv
26. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки. Київ, 2020. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/
27. Сучасне викладання іноземних мов. План уроку. URL : https://nus.org.ua/view/suchasne-vykladannya-inozemnyh-mov-plan-uroku/
28. Шаблон для написання конспекту з англійської мови. URL : https://naurok.com.ua/shablon-dlya-napisannya-konspektu-z-angliysko-movi-5173.html
29. British Council. Teaching English. URL : https://www.teachingenglish.org.uk/